

Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020-2023 (Ei R2017:7)

Svenska Elnätsupproret har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på det av Ei till regeringen lämnade förslaget till ändringar av regelverket för elnätbolagen, och vill lämna följande synpunkter;

Historik

Konsumentens kostnader för nät och överföring har stigit kraftigt sedan regeringen tillsatte Energi-marknadsinspektionen (Ei), trots att uppdraget var att bevaka kundens intressen gentemot monopol-bolagen. På förekommen anledning och med stöd från Gnosjöregionens Näringslivsbälte, med en om-sättning på ca 70 miljarder och en export på ca 12 miljarder, bildades Svenska Elnätsupproret 2010. Uppdraget var att råda bot på de plötsligt skenande kostnaderna för nät och överföring, som alltjämt fortsätter i eskalerande takt, och med allvarliga konsekvenser för konkurrenssituationen för näringsli-vet. Nätbolagen har under åren motiverat sina prishöjningar med ”framtida investeringar”. Ei’s rapport visar att ”investeringarna” kan motivera prisökningarna endast i mycket begränsad utsträckning. Detta avspeglas även i nätbolagens officiella resultat och balansräkningar där man hittar enorma summor under obeskattade reserver, vilket är kapital från historiska överdebiteringar och som INTE använts till aviserat ändamål. Konsumenten är hänvisad till Ei, som har till uppgift att utgöra dess talan mot mo-nopolet. Då samtliga rättsprocesser mot elnätsbolagen har slutat med förlust för Ei, och dessutom förbättrade förutsättningar för bolagen, upplever Svenska Elnätsupproret att Ei’s nuvarande regelverk är tandlöst. Ei’s uppdrag kan med andra ord betraktas som ett havererat sådant.

Sv Elnätsupproret välkomnar därför regeringens uppdrag till Ei om att föreslå ändringar i regelverket, och vi förväntar oss nu ett rejält omtag, som gör att konsumenten kan känna sig trygg med myndig-heten som sin skyddande part.

Vinstdrivande aktörer med monopol

Relationen mellan kunderna och nätbolagen är allt annat än jämbördig. Nätföretagen bedriver sin verksamhet med stöd av ett faktiskt och juridiskt monopol. Nätföretaget har inga konkurrenter och om nätkunderna är missnöjda med överföringstjänsten och/eller priset, har de ingen möjlighet att byta leverantör. Sverige är starkt beroende av sin industri och kostnaden för el är en väsentlig del i dess kalkyler och således i konkurrensen mot utländska konkurrenter. Nätregleringens främsta syfte är att tillförsäkra kunderna en stabil överföring av el, och till så låga kostnader som möjligt. Regle-ringen ska vara nätkundernas garant mot monopolistisk övervinst och Ei har fått uppgiften att skydda kundernas intressen. En bedömning av skäliga intäkter för nätbolag måste därför alltid beakta mono-polsituationen och ställas mot konsekvenserna för kunderna.

Ei föreslår att elnätsföretagens avkastning regleras

Sv Elnätsupproret välkomnar en mer detaljerad reglering vid intäktsramarnas fastställande, och att beräkning av avkastningen skall fastställas i förordning. För att undvika monopolprissättning är det även nödvändigt att detaljreglera kalkylräntan i så stor utsträckning som möjligt.

Ei’s förslag är ett bra steg på vägen till ett fungerande kundskydd.

Ändrade regler för fastställande av intäktsramar

Sv Elnätsupproret tycker det är bra att Ei fastställer en intäktsram utifrån uppgifter från nätbolagen, och inte som nu, från ett förslag till intäktsram som nätbolagen själva gjort.

Vi anser att outnyttjad intäktsram endast ska kunna tas ut i den påföljande 4-åriga tillsynsperioden. I de fall nätbolag inte följer justerade intäktramar, anser vi att en direkt återbetalning till kunderna skall ske och att nätbolagens överuttag inte förfaller förrän det är återfört till kunderna. Vi anser att det bör införas ett konsumentskydd för överdebitering, att bolag får en typ av straffavgift. Sanktionsavgiften ska vara så hög satt att nätbolagen väljer att följa de justerade intäktsramarna. Vid förekomst av felaktiga uppgifter bör Ei kunna korrigera intäktsramen i sänkande riktning efter tillsynsperioden. Möjligheten till följdändring (5 kap, 15 § ellagen) bör tas bort.

Författningsreglerad avkastning

Sv Elnätsupproret anser det är bra att Ei föreslår en reglering som skrivs fast i förordning. Det är bra att regleringen relaterar till verkliga förhållanden på finansmarknaden och att prognoser för varje intäktsperiod stäms av efter varje intäktsperiod. Det är bra att Ei använder en kortare löpande underliggande tillgång än 30-40 år. Den 10-åriga svenska statsobligation som Ei föreslår är mer representativ som underliggande tillgång vid bedömning av riskfri ränta, men varför inte gå på en 5-årig? som faktiskt stämmer bättre med den verklighet som nätbolagen lånar till! Sv Elnätsupproret har idag inget att anföra vad gäller beräkning av aktiemarknadsriskpremien. Eftersom avkastningen på tillgångarna är reglerad, och därmed oberoende av konjunkturläge och andra marknadsförutsättningar, är bestämning av betavärden således nära noll. Svenska Elnätsupproret tillstyrker det Ei säger om kreditriskpremie och särskild riskpremie. Vad gäller skattesatsen vill vi påminna om förekomsten av obeskattade reserver, vilket sänker den effektiva skattesatsen. Centralt är att de möjligheter till överuttag av nätavgifter som varit möjligt i den nuvarande regleringen, inte förs vidare till kommande intäktsperiod.

Differentierade avskrivningstider

Sv Elnätsupproret anser att 38-års regeln måste avskaffas och skall inte ersättas med förlängda avskrivningstider med väl tilltagna revideringskomponenter, där man inte beaktar tidigare restvärde. Fungerande anläggningar skall dock inte bytas ut i förtid. Kunderna skall aldrig behöva betala en anläggningstillgång mer än en gång och ej snabbare än dess avskrivningstid.

Fortsatt utveckling av regleringen

Sv Elnätsupproret anser det är nödvändigt att Ei, med kunden i fokus, fortsätter arbetet med att utveckla nätregleringen inför reglerperioden 2024-2027, bl.a. med att utreda den förmögenhetsbaserade principen som alternativ till den kapacitetsbevarande principen. Vi förordar att Ei får ett regeringsuppdrag i detta syfte och att kunderna är väl representerade i det arbetet.

Svenska Elnätsupproret

Gnosjöregionens Näringslivsbälte 2017-12-15

G/m Eric Anderzon